

delse af straffelovens §§ 210, 213 eller 266 eller en overtrædelse, der er omfattet af straffelovens kapitel 24-26, og som efter loven kan medføre fængsel i 1 år og 6 måneder, eller at den pågældende har optrådt på en måde, der i øvrigt indebærer en trussel om vold mod et medlem af husstanden, at der er grund til at antage, at den pågældende person ved sin forbliven i hjemmet vil begå en af de nævnte lovovertrædelser, og at bortvisning ikke vil stå i misforhold til den herved forvaldte forstyrrelse af den pågældendes forhold, hensynet til husstanden og karakteren af den adfærd, der er udvist fra den pågældendes side, jf. lovforslagets § 2.

Justitsministeriet har herudover blandt andet lagt vægt, at der efter den foreslåede ordning skal fastsættes en frist for bortvisningen, der ikke kan overstige 4 uger, og at fristen højst kan forlænges med 4 uger ad gangen, jf. lovforslagets § 5, stk. 2. Endvidere vil en beslutning om bortvisning skulle ophæves, når betingelserne i lovforslagets § 2 ikke længere er opfyldt.

På den anførte baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at en beslutning efter den foreslåede ordning om at bortvise en person ikke vil udgøre et ekspropriativt indgreb i en rettighed, der er beskyttet af grundlovens § 73.

5.2. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

5.2.1. Efter artikel 8, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention har enhver ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance. Det fremgår af bestemmelsens stk. 2, at ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder.

Foranstaltninger, der indebærer en begrænsning i en persons bevægelsesfrihed, kan efter omstændighederne udgøre et indgreb i de i artikel 8 beskyttede rettigheder. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis et polititilhold meddelt i medfør af straffelovens § 265 indebærer en begrænsning i den pågældendes adgang til at have samkvem med sine børn. Der kan således her være tale om et indgreb i retten til at opretholde et familieliv. Ligeledes vil f.eks. en beslutning med hjemmel i ”rockerlovens” § 1 om forbud mod, at en person tager ophold i sit eget hjem, kunne udgøre et indgreb i den af artikel 8, stk. 1, beskyttede ret til respekt for sit hjem.

Hvis en sådan foranstaltning udgør et indgreb i relation til artikel 8, stk. 1, er det afgørende for indgrebets lovlighed, om de i artikel 8, stk. 2, nævnte betingelser er opfyldt. Det er således en betingelse, at indgrebet har hjemmel i loven og er ”nødvendigt i et demokratisk samfund” for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder eller friheder mv.

I sager om tvangsfjernelse af børn, der udgør et indgreb i retten til et familieliv, prøver Menneskerettighedsdomstolen i hovedsagen, om grundene til indgrebet har været ”relevant and sufficient”, og om sagsbehandlingen har været tilstrækkelig grundig og indeholdt fornødne retsgarantier. Endvidere prøves, om indgrebet opfylder kravet om proportionalitet.

Beskyttelsen af hjemmet omfatter ifølge Menneskerettighedsdomstolens praksis kun lokaliteter, der udgør den pågældendes aktuelle bolig, herunder lejebolig. Indgreb, der retter sig mod en persons hjem, antages ofte tillige at være omfattet af det bredere begreb ”privatliv”.

Artikel 8 suppleres blandt andet af artikel 1 i 1. tillægsprotokol til konventionen. Efter denne bestemmelse har enhver fysisk eller juridisk person ret til respekt for sin ejendom. Ingen må berøves sin ejendom undtagen i samfundets interesse og i overensstemmelse med de betingelser, der er fastsat ved lov og følger af folkerettens almindelige principper.

I begrebet berøvelse ligger, at der skal være sket en varig overførsel af ejerskabet eller en tilintetgørelse af det pågældende aktiv. Midlertidige indgreb falder udenfor, og en foreløbig beslaglæggelse, som hindrer adgangen til ejendele, men som ikke fratager ejerskabet, er derfor ikke en berøvelse. Det antages dog, at visse indgreb, hvor virkningen er en voldsom reduktion eller fjernelse af klagers dispositionsmuligheder, kan være en ”de facto-ekspropriation”. Grænsen mellem kontrol og berøvelse er ikke skarp, men så længe ejendommen eksisterer, og et formelt ejerskab har mening, antages berøvelse ikke at foreligge.

I Højesterets dom, jf. Ugeskrift for Retsvæsen 2001, side 1057, fandt Højesteret, at et forbud meddelt i medfør af ”rockerloven” ikke kunne anses for et indgreb, der berettigede til erstatning efter bestemmelserne i artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention eller i artikel 1 i 1. tillægsprotokol til konventionen.

5.2.2. Efter artikel 2, stk. 1, i den 4. tillægsprotokol til konventionen skal enhver, der lovligt befinder sig på en stats område, inden for dette have krav på at færdes frit og til frit at vælge sit opholdssted.